

בש"פ 4313/19 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 4313/19

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 27.5.2019 במ"ת 18793-02-19 שניתנה על-
ידי כבוד השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: כ"ז בסיון התשע"ט (30.6.2019)

בשם העורר: עו"ד ליאור חיימוביץ'

בשם המשיבה: עו"ד מירי קולומבוס

החלטה
**

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 27.5.2019 (מ"ת 18793-02-19, השופט נ' אבו טהה), שבה בית המשפט המחוזי הותיר על כנה את החלטתו מיום 4.4.2019 בדבר מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 8.2.2019 הוגש כתב אישום נגד העורר. בכתב האישום נטען כי העורר קשר יחד עם ששה נוספים (להלן: הקושרים האחרים) לתקוף את המתלונן, שעמו הייתה לעורר היכרות שטחית מוקדמת, ולשדוד את רכושו. יצוין כי נגד חלק מהקושרים האחרים הוגשו כתבי אישום נפרדים.

3. בתמצית, כתב האישום מגולל אירוע אלים שבמהלכו תיאם אחד מהקושרים האחרים פגישה עם המתלונן בחורשה הסמוכה לערד. בהמשך, כך נטען, נותר העורר לתצפת בכניסה לחורשה, ואילו הקושרים האחרים תקפו את המתלונן, צילמו אותו כאשר הוא מודה שהגיע למקום על מנת לקיים יחסי מין עם זה שתיאם עמו את המפגש ואיימו כי יפעלו להפצת הסרטון אם יתלונן במשטרה. בהמשך נטלו הקושרים האחרים מהמתלונן כסף וכרטיס בנקאי, הכניסו אותו לתא המטען של רכבו כשהוא כפות ופניו מכוסים, ובסופו של דבר הותירו אותו חבול ומדמם בעיר רהט ונמלטו מהמקום. במהלך האירוע נהג העורר באחד מכלי הרכב המעורבים, אף שמעולם לא הוציא רישיון נהיגה. יצוין, כי בסוף האירוע אחד מהקושרים האחרים יצא עם רכבו של המתלונן משטח ישראל.

4. בגין המעשים המתוארים בכתב האישום יוחסו לעורר עבירות של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335 לחוק, סחיטה בכח לפי סעיף 427(א) לחוק, חטיפה לפי סעיף 369 לחוק, הדחה בחקירה לפי סעיף 425(ב) לחוק, וכן נהיגה ללא רישיון לפי סעיף 10 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 ונהיגה ללא ביטוח לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התשל"ל-1970.

5. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. בא-כוחו של העורר לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, ובית המשפט המחוזי הורה על קבלת תסקיר מטעם שירות המבחן לבחינת האפשרות של חלופת מעצר.

6. ביום 18.3.2019 הוגש תסקיר בעניינו של העורר, אשר נמנע מלהמליץ על שחרורו לחלופת מעצר, בין היתר לנוכח הערכת רמת הסיכון הנשקפת ממנו. שירות המבחן אף התייחס לעמדתו של המתלונן, שדיווח כי עודו נתון בקשיים ומתאמץ להתאושש מהאירועים. כמו כן, צוין בתסקיר כי מיקומה של החלופה בעניינו של העורר - בבית הוריו שבישוב כסיפה - לא תאפשר את הרחקתו מסביבה שולית, ועל כן אינה מתאימה בנסיבות העניין. לצד זאת, שירות המבחן התייחס לכך שהעורר הוא צעיר בתחילת שנות העשרים לחייו הנעדר עבר פלילי קודם, אשר סיים 12 שנות לימוד ואף נהג להתנדב כחובש במד"א.

7. ביום 4.4.2019 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו, בהעדר טעמים כבדי משקל לסטות מהאמור בתסקיר ובהתחשב ביתר הנסיבות. בית המשפט המחוזי עמד על כך שהעורר נטל חלק בפעילות עבריינית רבת משתתפים שאף תוכננה מראש, והדגיש שחלקו לא התמצה בקיום תצפיות אלא כלל גם את הסעתם של יתר הקושרים האחרים בעודו נוהג ללא רישיון.

8. בא-כוחו של העורר הגיש ערר על החלטה זו. ביום 1.5.2019 דחה בית משפט זה את הערר (בש"פ 2856/19, השופט ע' גרוסקופף), אך קבע כי יש טעם בבחינה נוספת של האפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר. זאת, הן בשים לב לעברו החיובי של העורר ולמידת מעורבותו באירועים המתוארים בכתב האישום והן בשים לב לטענה שמיקום חלופת המעצר המוצע עשוי להשפיע על איזון המסוכנות (בהתחשב בכך שמעורבותו של העורר באירוע נבעה מהיכרותו

עם גורמים בערד). בהתאם לכך ניתנה הוראה לשירות המבחן להכין תסקיר משלים, שבמסגרתו תיבחן פעם נוספת חלופת המעצר שהוצעה בפיקוחם של מפקחים נוספים, וכן האפשרות למעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני.

9. ביום 21.5.2019 הוגש התסקיר המשלים, אשר אף בו נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרורו של העורר לחלופת מעצר, זו הפעם בבית דודו בכסייפה. שירות המבחן העריך כי מעצרו של העורר אמנם מסייע בהצבת גבולות עבורו, אך הוסיף כי לא חל שינוי ברמת המסוכנות הנשקפת ממנו ובהיבטים הנוגעים למיקומה של החלופה המוצעת. מאחר שהסכסוך עם משפחתו של המתלונן עודו נפיץ ורגיש, שירות המבחן העריך כי גם מעצר בפיקוח אלקטרוני לא יוכל לצמצם את הסיכון הנשקף במקרה זה. על כן, על אף ששירות המבחן התרשם כי קרובי המשפחה שהוצעו כמפקחים בעניינו של העורר מבינים את משמעות תפקידם, הוא נמנע מלהמליץ על שחרורו של העורר ממעצר מאחורי סורג ובריח. שירות המבחן הוסיף כי ככל שתוצע בעתיד חלופת מעצר בעלת ריחוק גיאוגרפי משמעותי מאזור הדרום, ניתן יהיה לבחון את התאמתה.

10. ביום 27.5.2019 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי, ובמהלכו עתר בא-כוח העורר לדחיית הדיון לצורך קבלת תסקיר נוסף שיבחן את האפשרות לחלופת מעצר מרוחקת מאזור הדרום, אצל בני משפחתו של העורר המתגוררים בטייבה. כאמור לעיל, בית המשפט המחוזי הותיר את החלטתו הקודמת על כנה וקבע כי העורר יוותר במעצר עד תום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי קבע כי אותם הנימוקים שעמדו ביסוד החלטתו מיום 4.4.2019 עומדים בעינם, גם לנוכח האמור בתסקיר המשלים.

הערר

11. בערר שבפני נטען כי בית המשפט המחוזי לא בחן באופן ממשי את האפשרות של שחרורו של העורר לחלופת מעצר, ואף לא התרשם באופן בלתי אמצעי מהמפקחים שהוצעו בעניינו. העורר טוען כי נקודת המוצא לדיון אמורה להיות החלטתו של בית משפט זה מיום 1.5.2019, שממנה עולה הצורך להתמקד בטיב המפקחים ולא במיקום החלופה. העורר מוסיף כי בניגוד לאמור בתסקיר המשלים, אין מדובר במקרה דנן בסכסוך בין "חמולות" שבו מקובל לבצע סולחה. העורר מדגיש כי באירוע מושא כתב האישום היו מעורבים ששה אנשים ממשפחות שונות, אשר את רובם הוא כלל אינו מכיר, וכי אף ההיכרות בינו לבין המתלונן היא שטחית וקצרה. בסיכומו של דבר, העורר מבקש להורות על שחרורו לחלופת המעצר הראשונה שנבחנה על-ידי שירות המבחן, בבית הוריו שבכסייפה אך בפיקוחם של המפקחים שבחן שירות המבחן במסגרת התסקיר המשלים, או לחילופין להורות על העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני באותו מקום.

12. מנגד, המדינה טוענת כי על העורר לשהות במעצר מאחורי סורג ובריח. זאת, הן לנוכח מעורבותו של העורר באירועים החמורים המתוארים בכתב האישום והן לנוכח הערכת הסיכון של שירות המבחן, שניתנה פעמיים. המדינה מוסיפה כי הדבר מתחייב אף מעמדתו של המתלונן בתיק, אשר הביע חשש משחרורו של העורר ויתר הקושרים הנמצאים במעצר. המדינה מדגישה כי מרחקה של החלופה המוצעת ממקום מגוריו של המתלונן אינו מספיק בנסיבות העניין.

13. ביום 30.6.2019 התקיים בפני דיון בערר. לדיון התייצבו גם המפקחים המוצעים בעניינו של העורר ולקראת סוף הדיון אף התקיים שיג ושיח עמם.

14. להשלמת התמונה יצוין כי במהלך הדיון ציינה באת-כוח המדינה כי אין התנגדות לקבלת תסקיר נוסף בעניינה של חלופת מעצר מרוחקת מאזור הדרום. מנגד, בא-כוחו של העורר הבהיר כי התברר שקיימים קשיים מעשיים באיתורה של חלופה כזו, בשל אי-יכולתם של הקרובים המתגוררים בטייבה לפקח על העורר מחמת מחויבות לעבודה, וכן אי-יכולתם של הקרובים המתגוררים בדרום ללוות את העורר לטייבה לשם פיקוח עליו שם.

דיון והכרעה

15. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, ולא בלי התלבטות, החלטתי לקבל את הערר.

16. נקודת המוצא לדיון היא החלטתו של השופט גרוסקופף מיום 1.5.2019. בהחלטה זו נקבע כי יש טעם בטענת בא-כוחו של העורר כי מקום החלופה המוצע בכסיפה עשוי לאיין בצורה אופטימלית את מסוכנותו של העורר, בשים לב לכך שמעורבותו של העורר באירוע קשורה ליחסיו עם חבורה שהכיר בזמן שעזב את בית הוריו והתגורר בערד, וכן לעברו החיובי ולמידת מעורבותו באירוע עצמו. אכן, שירות המבחן נמנע בסופו של דבר מלהמליץ על שחרורו של העורר לחלופה במיקום זה. אולם, בנסיבות העניין, אני סבורה שיש לשים לב למספר נתונים משמעותיים: ראשית, חלקו הנגרר של העורר באירועים. כמפורט לעיל, על פי עובדות כתב האישום העורר לא היה מעורב באופן ישיר בהכאתו וצילומו של המתלונן, ומעורבותו במעשים התרכזה בתחילתו של האירוע - בתצפית, ובסופו - בנהיגה ללא רישיון וסיוע לקושרים האחרים להימלט עם הרכוש הגנוב. אין בכך כדי להפחית מחומרת המעשים, אלא אך להדגיש את חלקו היחסי של העורר בהם בהקשרו הכללי של האירוע. שנית, אני מייחסת משקל לעובדה שהעורר הוא אדם צעיר, נורמטיבי ונטול עבר פלילי שאירוע זה הוא ככל הנראה תוצאה של חיבור לגורמים שאותם הכיר לאחרונה ואשר השפיעו עליו לרעה. שלישית, במהלך הדיון התרשמתי באופן ישיר גם מרמת המחויבות הגבוהה ומאיכותם של בני המשפחה שנטלו על עצמם את מלאכת הפיקוח והדגישו את החשיבות הנודעת מבחינתם להרחקתו של העורר מהשפעות שליליות. מפקחים אלה, כאמור, יוכלו להתגייס למשימת הפיקוח רק באזור הדרום.

17. ההחלטה שאני מגיעה אליה היא אפוא תוצאת השילוב בין כל הגורמים האמורים, המלמדים על כך שניתן לתת בעורר אמון ומהווים טעמים מיוחדים, המצדיקים לשיטתי להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו בכסיפה, בפיקוחם של המפקחים שנבחנו במסגרת התסקיר המשלים, וכל זאת לצד ערבויות כספיות מתאימות. מודגש בפני העורר - כמו גם בפני בני משפחתו המשמשים כמפקחים - כי אל להם להפר את האמון האמור ועליהם להקפיד היטב על תנאי המעצר בפיקוח אלקטרוני.

18. סוף דבר: הערר מתקבל, במובן זה שאני מורה כי המשך מעצרו של העורר ייעשה במתכונת של פיקוח אלקטרוני בבית הוריו בכסיפה, לצד פיקוח אנושי של המפקחים שנבחנו במסגרת התסקיר המשלים וכן בכפוף להפקדת ערבות כספית. בית המשפט המחוזי ייתן הוראותיו לעניין זה, לרבות בקשר לקבלת דיווח מטעמו של מנהל הפיקוח האלקטרוני, לא יאוחר מיום 10.7.2019. בעת הזו, ועד למתן החלטתו של בית המשפט המחוזי, ייוותר העורר במעצר מאחורי סורג ובריח.

ניתנה היום, א' בתמוז התשע"ט (4.7.2019).

שופטת

עמוד 4
